

sze távol marad. Felükerekedik a jelszó: mi van eladó s mikor valamennyiünk közös kincsét kidobáltuk, akkor felhangzik a kárörvendő megjegyzés:

— No, most keresztények sirjatok.

Nagyon jó ének volt az eladás utáni áldomásra. Jó lesz megjegyeznünk.

Dr. K. A.

Haladás a hadseregben?

Megvan a felségjogokról nyilatkozó snájdig miniszterelnök korának első terméke a haladás jegyében.

Debreczenben van ez is. Ugy mint az első kormánybiztos. Kiválóan kedves város az a Debreczen, hogy Fejérváry annyit gondolt fordít reá. Sőt mi több, reá irányítja a legfőbb hadur figyelmét is. Debreczenre azt mondta őfelsége egyik képviselőjének, hogy a kaszárnyák városa. Igaz is. Hej! sok jó magyar vértű fiu dalolja ott, hogy ő Ferencz Jóskaé, a tősgyökeres magyar fiuk kedveskedő kifejezése és nótája szerinti. És báró Fejérváry gondoskodik haladásról. Had szeressék még jobban a legfőbb hadurat, ha lehet. De mi ez, mi ez? A kaszárnyákon eddig csak apró betűk hirdették, hogy a magyar fiuk császár és király katonái eképen:

Allerhöchsten Kriegherr
Seine k. u. k.
Apostolische
Majestät
Franz Josef I.

Ezután pedig öreg betűk fogják hirdetni, hogy a mi tüzes vértű magyar fiaink csak a császárai. Az apostoli király ugyanis e válságos idők törvényen kívüli állapotában nem sorozhat, mert az országgyűlés a haladó báró kedvéért nem szavazott évek óta egyetlen bakát sem. Nohát akkor a haladó báró majd verbunkossal (s talán kötéllel) verbuáltat, ha igaz lesz. Ennek a szép állapotnak lesz megtelevő a kaszárnyák kicsérélt felirata, mely rövidebb lesz, de kifejező s így hangzik:

Allerhöchster Kreighsher Kaiser
Franz Josef I.

Hiába a hadseregnek haladni kell a generális bíróval s ime itt a haladás a hadse-

regben? Fog-e az a haladás tetszeni a tarfejű debreczeni czivisnek, a vérmes magyar katonáknak és az országban minden igaz magyarnak?

Mégsem így kellene talán haladni a snájdig báró snurbajusza kedvéért. (M.)

A politikai válság.

Néhány napja Bánffy kibontakozási tervéről szolt az ének. Olyan formán, mintha Bánffy megtámadta volna Andrásyt a vezérbizottság tegnapi ülésében, amiért nem tudta megkötni a békét, állítólag egyuttal előadta volna a hatvanhetes koalíció tervét s erre épített kormányalakítási kísérletét a vezérbizottság előtt. Rövid ideig ez volt a válság elsőrangú pikantériája. Tegnap az is eloszlott, mint a buborék. A vezérbizottság kijelentette, hogy az egész hiesztelés mende-moda s egyben figyelmeztette az országot, hogy hasonló kószahireknek föl ne üljön.

Másik kiemelkedő mozzanata a válságnak a legutóbbi órák folyamán az, hogy Kossuth a koalíció memorandumát fontos cikkben magyarázgatta s olyan kijelentéseket tett, mintha a békében még a történetek után is lehetne remélkedni.

Andrássy ugyanabban a bécsi organumban, amelyben az ügyvivő-miniszterelnök, kioktatja Fejérváryt s iródeákját Vészt a felség jogok keletkezéséről s természetéről.

Ugyanez a lap cikket ír a parlament föl-ozlatásáról, választások kiírása nélkül. Az a fölfogás egyébként, mind jobban általánosodik s egyre határozottabb formában lép föl. A kormányhoz közel álló források persze már jobban igyeksenek czáfolni.

Fővárosi telefontudósításunk a részletekről a következőkben számol be:

Bánffy akciója.

Bánffy tegnap a vezérő-bizottságban nyíltan kimondta, hogy Andrásy nem helyesen informálta a királyt és hogy a koalícióban sokkal nagyobb a készség a kormányalakításra,

mintsem az a memorandum szövegéből kitűnik. Ő — ugymond — hajlandó volna erről a királyt fölvilágosítani.

Bánffy szándéka, hogy mint belső titkos tanácsos kihallgatásra jelentkezik a királynál és azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a király egyszerűen bocsássa el a Fejérváry-kormányt és minden előleges alkudozás és programmegállapítás nélkül nevezzen ki új miniszterelnököt, aki birtokon belül alakít kormányt és csinál magának parlamentáris többséget. Bánffy azt hiszi, hogy a szabadelpvűpárt, [az ujpárt a néppárt és az alkotmánypárt ezt az átmeneti és békeszerző kormányt egyenesen támogatnák és a függetlenségi párt jóakaratu szenvedőlegesen támogatásban részesítené.

Bánffy a vezérő-bizottságnak most folyó tárgyalásainak eredményeitől teszi függővé hogy ezt a tervet megvalósítja-e vagy sem.

Hirforrásunk azt mondja, hogy Bánffy azt fogja ajánlani a királynak, hogy indifferens politikust bizzon meg a kabinetalakítással, de ha a király őt bizná meg, nem fog kitérni a megbízás elől.

Hogy lesz-e ebből valami, azt ma bajos megtudni, de elég érdekes, hogy van ilyen terv és ha Bánffy csakugyan képes lenne az országot a mostani kétségbeejtő helyzetből kivezetni, minden esetre érdemes munkát végezne.

Mi csak azt az egyet nem akarjuk elhinni hogy Bánffy a koalíció háta mögött cselekedné; ha csakugyan Bécsbe megy, úgy bizonyára előre biztosítja magának a koalíció támogatását.

Az ügynek különben hamar kell megérnie, mert a jövő héten dől el az országgyűlés sorsa.

Uj alakulásnak pedig ezt az intézkedést meg kell előznie, nehogy a korona a felosztás mellett döntsön.

Különben Tisza, Lukács és Wekerle abban fáradoznak, hogy a Házat ne oszlassák fel, hanem legrosszabb esetben zárják be az ülészakot

szedte a számóczát, úgy mintha ingerkedne a zöld levelekkel, melyek alatt a piros gyümölcs meghuzódott. — El tudtam volna nézni akár reggelig, de nem tartott sokáig gyönyöröm. Jött az a zöldruhás ember. Naptul barnult arcán a boldogság tündökölt. Oh hogy szerettem volna én egyszerű zöldruhás ember lenni, hogy cseréltem volna el mindenemet azzal az egyszerű emberrel. — És az kitárta karját, maga megcsókolta azt az arcot melyet én iszonyunak találtam.

Nem tudtam nézni azt a képet.

Eltávoztam. De magammal hoztam a maga vadvirágos kalapját. És később magát is... És most nézzen ki. Nem ott, itt — és egy képet fordított meg, mely mögött gyönyörű kis táj volt. — Olyan ez is mint a maga hazájában van. Lássa ott van a rózsabokor is. Az erdőszlak, a kis tisztás és nézze a rózsabokor ölen a maga vadvirágos kalapja.

Irma először csak nézte úgy, mint egy egyszerű képet, csak akkor hitte el valónak amit lát, mikor egy fecske röpült az erdőszlak eresze alá. A kép lebilincselte egész valóját. Szemében könnyek jelentek meg s sóvárgva nézte a tájat és várta a zöldruhás embert. Nem kellett sokáig várnia megjelent az is. Onnan a fák közül lassu léptekkel jött a vadász is. Irmának megdobbant a szive s vágyóva nézett feléje. de hirtelen iszonyodva fordult el attól a képtől. A zöldruhás ember Gyorgyevics az ő fogva tartója. Megborzadva nézett körül a gyönyörűen berendezett szobájában s amikor látta, hogy egyedül van visszafordította a képet s mintha valami magas hegyről kité-

radva jött volna meg egy puha fafelbe roskadt. Nem maradt egyedül sokáig, jött Gyorgyevics vadászruhában.

— Ugy-e szép?

— Menjen, menjen, gyűlölöm magát.

— Kivánjon mindent a mit akar, megteszem magának, csak szeressen úgy, mint azt a zöldruhás embert.

— Zarándokok, kémekek bebocsájtását — jelenti egy inag.

— Honnan jönnek?

— Magyarországból és Palesztinába igyekeznek.

— Magyarok! Oh bocsássa be őket — esdekelte Irma.

— Majd később — mondta Gyorgyevics mire az inas eltávozott.

— Oh bocsássa be őket, had lássam őket, had kérdezősködjem hazám felől, had üzenjek.

— Hogy üzenjen haza, hogy beszélhessen velük? Nem gondolja, hogy ez több, mint amit tehetnék. Nem! Így nem bocsátom be őket. Ha megígéri, hogy nem beszél velük, akkor befogom bocsájtani.

— Igérem csak bocsássa.

— Holnap látni fogja őket...

Mikor az éjszaka ráborult a tájra, a merdek várfalak bambán, sötéten bámultak a mélységbe, mely alattuk tátongott. Alulról nézve olyan volt minden sziklafal, mintha az égig érne, mintha sehoh sem volna vége. És mégis ahol a legmeredekebbnek látszott a hegy, a hol fent a falon ör nem állott, egy ember kuszott fel macska ügyességgel.

Fél utján lehetett már, mikor feje fölött kemény szikla meredt ki a szédítő mélységbe. Előtte el volt zárva az ut, vissza fordulni nem mert, félt a sötétségtől, mely elősegítette fölfelé kuszásában és visszafelé csak elrettentette. Kissé oldalt tartott és a kiálló sziklának végeszakadt, most ismét kuszhatott fel. Egy-egy borostyán indába fogózkodva felért a hegy tetejére, amikor közvetlen közelében lépteket halott. A koromsötét éjszakában egy fáklyás ember teljesen felfegyverkezve közelgett feléje. Az ör volt. Ha ráakad menthetetlenül el van veszve. Gyorsan a hegyoldalra teküdt, a sűrű borostyán indák és az éj meg nem világított része eltakarták őt. Az ör gyanutlanul haladt el mellette. Vagy két lépésre volt már tőle, mikor pokoli gondolata támadt. Villamgyorsan felugrott és mielőtt az ör megfordulhatott volna a földre teperte.

— Meg ne merj szólalni, különben a pokolba vándorolsz — susogta s vasmarokkal szoritotta a földre. A fáklya kiesett az ör kezéből s meggyújtotta a közeli száraz galyakat. A tűz terjedt, az ör megtámadója menekült. A tűz meg mind jobban terjedt s kísérteties fényt vetett a völgyre, melynek minden lakója ijedten riadt fel s sietett oltani az erdőt, mely az ő falujokat is védte s egész éven át fával látta el.

Irma is észrevette a tüzet s mivel őrzői mind elhagyták a menekülés gondolata egészen elmámorosította. Kilopódzott szobájából s a sötét folyosókon, melyeknek nagyobb részén még nem is járt, bátran haladt előre, minden lépésénél érezte, — hogy közelebb van a

minden botrány nélkül és ne jelöljék meg az új ülészek megnyitának határnapját. Ez alkotmányos szempontból nem nagy javulást jelent, de fordulat esetén legalább volna országgyűlés és esetleg megkímélnék az országot új választásoktól.

A vezérbizottság.

A vezérbizottság tegnap délután 5 órakor folytatta a nemzeti ellenállás szervezésének előkészítését. Tanácskozásának folytatását szombaton délután 5 órára halasztotta.

Napirend előtt a Bánffy-féle kibontakozási tervvel kapcsolatos híresztelésekkel foglalkozott a bizottság s hivatalosan kijelentette, hogy ezek a híresztelések s köztük főként az, mintha a vezérbizottság tagjai között nézeteltérés merült volna föl, szemenszedett valótlanosságok.

Egyben figyelmeztette a vezérbizottság az országot, hogy hasonló rosszakaratu koholmányoknak jövőben hitelt ne adjon, miután ezek szóra sem érdemesek s csak a megtévesztés eszközei.

Annai azonban ezek után is valószínűnek látszik, hogy Bánffynak csakugyan vannak prozicziói, amelyek a vezérbizottságot teljes egyértelműséggel foglalkoztatják. Tegnap föl is kereste Kossuthot s valószínűleg a kibontakozási terv dolgában tanácskoztak két órán keresztül.

Andrássy válasza Fejérvárynak.

N. Fr. Pr. munkatársa előtt Andrássy Fejérváry legutóbbi interjújára így nyilatkozott: Nálunk minden kormánytény, tehát a katonai felségjogok a királyi felségjogokra vezethetők vissza.

Parlamentünknek pedig a végrehajó hatalomra volt befolyása. Bizonyítja ezt a kilenczes bizottság programja is, mely csupa katonai vonatkozású dolgokkal foglalkozott, melyet a király is magáévá tett. Andrássy polemizál Fejérváryval és tiltakozik ellene, hogy atyja nevével akarják fedezni nemzetrontó politikájukat. Ami Fejérváry kijelentését illeti, hogy a koalíciónak megjött az étvágya, azt feleli,

hogy a koalíció csupán az abszolút felségjogok elméletét utasítja vissza, de nem volna csoda, ha ezaz étvágy megjönne, mert a jelenlegi kormány a felségjogokat az alkotmányos jogok megfojtására használja fel. Fejérvárynak sikerülhet, hogy Európa legdinasztikusabb nemzetét elidegenítse királyától.

Kossuth Ferencz közlései.

Kossuth Ferencz ma nagyérdekű közlésben tájékoztatta a vezérbizottság tárgyalásainak a menetéről. A függetlenségi párt elnöke elmondja, hogy tulajdonképpen mi is volt értelme a koalíció memorandumának. A koalíció fegyverszünetet ajánlott a királynak, akinek korántsem kellett volna arra nézve nyilatkozatot tennie, hogy az új választások eredményét kötelezőnek ismeri magára. Az új választásokon — írja Kossuth — a nemzet vagy kimondta volna a harcot s akkor a legrosszabb esetben ott tartott volna az ország, ahol most, vagy ezt jobb időre halasztja s akkor is kedvezőbb a helyzet a mostaninál. Az uralkodó azonban nem ügyelt az aranyhidra, amelyet kínáltak neki.

Házfelosztás.

A N. Fr. Pr. a föloszlatást jósolja az abszolútizmus minden veszedelmével. A föloszlatás nem a választókra appellálással fog megtörténni. Nem lehetetlen, sőt nagyon is valószínű, hogy a kormány képviselőház nélkül fog ujonczozni és adót szedni. Ha azután a vármegyék autonómiáját is fölfüggesztik, még veszedelmesebbé válik a helyzet, mert annál nehezebb lesz visszatérni az alkotmányos állapotokra. Magyarország végzetes fejlemények előtt áll.

Általában véve s a cikktől eltekintve is, egyre határozottabb formában jelentkezik a hír, hogy a Házat választások kitűzése nélkül hova hamar föl fogják oszlatni. Allítólag febr. 25-ére tervezi a kormány a föloszlatást. A berkesztést nem trónbeszéddel, hanem pusztán királyi kéziratral tervezik. Amelyet királyi megbízott olvas föl a budai várban.

Kormánykörök híresztelik, hogy egyelőre még csak elnapolásról van szó.

Városi közgyűlés.

— Első nap —

Nagyvárad várad város jövő életére nagy jelentőségű kérdésben határozott tegnap délután a város törvényhatósága. A város legértékesebb és másként is a legbecsesebb ingatlanára mondta ki az eladást.

Addig, amíg csak azon két alternatíva között kellett választani, hogy vagy a város építi fel a Sast, vagy eladja, lehetett komolyan beszélni és gondolkodni, miként nem helyesebb-e, ha a város az eladásra gondol; de a kérdés olyan alakulása után, mint amelyet Hoványi Géza által felvetett eszme hozott létre a város érdekében már nem lehetett szó most rögtön az eladás kimondásáról. Ha sikerül az a terv, amelyet Hoványi Géza felvetett, minden ellenérv elesik, melyet az eladás mellett fel lehet hozni ha pedig nem sikerül, mi sem állott volna utjában, hogy tud adjon a város a két ingatlanon.

De hát itt más érdekek domináltak s a máskor nagyon is türelmes rész, most rendkívül türelmetlen volt s még a 30 napi halasztást sem fogadta el, nehogy a szappanbuborék valóvá váljék.

A szavazás megtörtént; a többség az eladás mellett döntött. És a szavazás után még hangok emelkedtek, hogy a katolikusok részéről lett a kérdésbe felekezeti irányzat keverve. Hát ez a megjegyzés egy kissé furcsa és bízár, mikor Dus Lászlót, a kath. kör elnökét, továbbá Tóth Mártont, Komlóssy Józsefet, Czeglédy Sándort, ifj. Rimanóczy Kálmánt látjuk az eladás mellett szavazók között. A felekezeti színezetet nem a katolikusok vitték az egész ügybe elejétől kezdve, hanem azok, akik minden kérdésnél csak a fajt nézik. Ezt igazolja a szavazók névsora.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr Bozóky Alajos, dr Döry Ferencz, Frankó Endre, Frölich János, Hlatky Endre, dr Hoványi

szabadságához. A kapuhoz ért, megállott. Az ő fegyvere mellének volt szegezve.

— Egy hangot sem, különben meghalsz.

— Kegyelem. — Könyörgött Irma. — Fogd e gyűrűt, karpereczet, csak bocsáss szabadon, örökre hálás leszek. Imádkozdi fogok érteni, csak bocsáss szabadon.

— Ugy galambom, te szöknél akarsz? Nem méssz el innen Átkozott rabló familia, mondd te is szolgálja vagy annak a gazembernek. — Szabadon mehatsz, ha megmondod, hol találom meg Serényi Irmát.

Irma elsikoltotta magát s aztán halkán kérdezte.

— Ki vagy te s mit akarsz Perényi Irmától.

— Galambom te tudsz róla, beszélsz e vagy kérsz tőlüszurom a fehér bőrödöt.

— Ha jól akarsz neki, akkor bocsáss szabadon Perényi Irma én vagyok.

— Oh én számár, hogy nem ismertem meg. Bocsásson meg drága kisasszonyunk. Megszabadítani jöttünk. Jöjjön velem, de gyorsan, mert a tűz nagyon terjed.

— Hova vezetsz — kérdezte Irma, miközben gyorsan követte az állót.

— Majd meglátja a kisasszony. Nem jöttem én ám egyedül. Itt van a Békéssy nagymama is.

A tűz mindjobban terjedt. A vár őrsege oltani sietett. Gyorgyevics jó példával járt elől mindenütt, s buzdította embereit, hogy csak

mentsék meg az erdőt. Mindenki a vár jobb oldalán volt, ott volt a tűz fészke, onnan indult ki a hatalmas kigyó, mely lángtestével már végignyulott az erdőn s körülcsavarta tüzttestével az egész várat.

A kigyó fejénél, a vár baloldalánál menekültek Irmák.

A merdek hegyoldalon akartak leereszkedni, mikor egy fordulónál előttük állott Gyorgyevics, ki mikor Irmákat meglátta, arca olyan volt, mint az égő erdő fénye, szeme vadul csillogott s mint egy sebzett vad ugrott Irma felé.

Irma hátralépett, mikor kísézője, Gyorgyevics mellének szegezte szuronyát. Gyorgyevics megrettent. Ugy tetszett neki, hogy ezt az embert már látta valahol. Talán zöld ruhában egy erdészlak közelében, de akkor nem volt szakála és fiatalabbnak látszott.

— Te zsvány, meg ne mozdulj.

— Kössük össze — mondta kaczagva Irma, ki szabadnak érezte magát és jól esett neki annyi év szenvedéseit megbosszulni.

— Tegye össze szépen a kezeit, nem úgy, hanem keresztre. Ugy, Gyorgyevics engedelmesskedett — mint egy gyermek. Irma meg selyem swaljával erősen összekötötte kezét.

— No most gondolja, hogy szeretem. Boldogá fogom tenni. Vágyát teljesíteni fogom. Gondolja, hogy mindig is szerettem, hogy most a magáé vagyok — mondta Irma és megcsókolta Gyorgyevicsét, aztán mindketten magára hagyták.

A tűzkigyó megnőtt, borzalmas lángtengerre alakította a vár környéket. Messziről úgy nézett ki az a borzalmas oszlop mintha a föld égett volna, s a lángja égig érne. Bent a várban meghuzták a vészharangot. A tűzharangot.

A tűz valahogy oda is bejutott. És ezt Gyorgyevics nem vette észre, csak nézet Irmák után, kik elmenekültek s mögöttük a tűz bezárta a követhetés útját. Van valami a tűzben, ami kívánja a szemtől, hogy nézze és ha rajta függ az ember tekintete olyan nehéz azt onnan elfordítani. És a tűz pattogott, recsegett félelmes hangon, mintha Gyorgyevicsen mulatnának az elemek és azok kaczagnának.

Bent a várban elhallgatott a vészharangnakongása, úgy elnyelték hangját az óriási kaczagó lángok, vagy szétolvadt a harang s s már talán csak izzó folyadék ott a torony romjain.

Kuszott a tűzkigyó tovább, torkán mindent elnyelt. Nem oltják a tüzet éghet az erdő éghet a vár. Ott lent a völgyben szomoruan tehetlenül bámul egy-egy paraszt, csak azok a borzalmas kísértetek tánczólnak kaczagva lángruhába bujva ott a tűzkigyó hátán, mely kuszik tovább tovább sűrű fojtó füstöt fujva . . .

Messze az ország határán túl magas hegytetőn, fűvel, mohokkal beöntt romok fekszenek . . .

Vajjon felépülnek-e valaha.

Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Károly I.én, dr. Kazay Kálmán, dr. Konrád Márk, Kiss Dávid, Mezei Mihály, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, dr. Pácz Sándor, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bersey György, Czegléd Sándor, Czegléd Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr. Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Mihelyi Adolf, dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Schütz Alber-, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vueskics Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr. Fridlender Sámuel, Fuchs Mór, Gábel Jakab, Keller Ede, Löwenstein Zsigmond, Moskovits Miksa, Reisman Mór, Rölich Lajos, Schwartz Antal, dr. Tóth Ferencz, Ulmann Sándor, dr. Weisz Márton, Weisz Ernő, Aufrecht Mór, Ifj. Berger Sámuel, Barts Sándor, Farkas Izidor, Fridmann Benő, Fleischakker Gyula, dr. Grósz Menyhért, Guttman József, dr. Gyémánt Jenő, Huzella Gyula Ince Lipót, Köblös Ferencz, Kohn Dávid, dr. Kurländer Ede, Kugler Albert, Levitter Miksa, Mihelyi Fál, Moskovits Adolf, dr. Moskovits József, dr. Moskovits Miklós, Moskovits Mór, Moskovits Miksa, Moskovits Farkas, Müller Salamon, Oláh Ferencz, Papp György, Plesz Áron, Pevanovits Imre, Rendes Vilmos, Rendes Szidor, Ifj. Rimánóczy Kálmán, dr. Sonnenfeld, dr. Schweiger Ede, Ternyei Antal, Wenberger Jakab, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, dr. Cserenyés Albert, Gerő Árnin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Ákos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Markovits Sámuel, Papolezy Ferencz, Lakos Lajos.

A polgármester havi jelentése feloleli a közigazgatásra vonatkozó adatokat, amelyeket már közöltünk. Észrevétel nélkül tudomásul vették, az igazoló választmány jelentésével együtt, amely szerint dr. Kazay Kálmán, Kiss Dávid, Weisz Ernő és Rölich Lajos törvényhatósági bizottsági tagok megválasztását igazolták.

A különböző szakbizottságokban megüresedett helyeket a következőkkel töltötték be; megválasztottak:

a pénz- és gazdasági bizottságba: *Hlatky Endre* és *Huzella Gyula*;

a szépművészeti szakbizottságba: *Pevanovits Imre*.

A szünügyi bizottságba a polgármester dr. *Mank Bélát* ajánlotta, azonban ezzel szemben dr. *Halász Lajos* ajánlatára a többség dr. *Pácz Sándort* választotta be.

A jogügyi bizottságba pedig dr. *Halász Lajos* választották be.

Tudomásul vették a polgármester jelentését a pénztárvizsgálatról, amely szerint mindent teljesen rendben talált.

Politikai átiratok

Ezután sor került a társ-törvényhatóságok politikai természetű átirataira.

Szeged város átiratára elhatározták, hogy a két nagyvárad püspökségét a törvényhatóság felkéri, miszerint a Gotterhalte miatt a templomi ünnepélyek és körmenetek alkalmával a katonai zenekart mellőzzék.

Minden vitta nélkül elhatározták, hogy a következő átiratokat hasonszerű feliratokkal pártolják:

Kassa szab. kir. város közönségének a magyar országgyűlés képviselőházához a cs. és kir. hadsereg, valamint a m. kir. honvédség tisztikara és legénységének szolgálaton kívüli megjelenése, továbbá az ezek által esetleg elkövetett vétségek és büntetteknek a rendes polgári bíróságok hatásköre alá utalása tárgyában intézett feliratát; Debreczen szab. kir. város közönségének a főispáni rendelkezési jogok a csendőrség feletti kiterjeszkedése ellen a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratát; Somogy vármegye közönségének a kormánybiztosok kinevezése tárgyában hozott tiltakozó határozatát.

A nemzeti ellenállás szervezése tárgyában a városhoz intézett átiratokat tudomásul vették.

A Sas- és Zöldfa eladása

Nagy érdeklődés mellett került sor a Sas- és Zöldfa eladásának kérdésére.

A tanács hosszú előterjesztésben ismerteti az ügyet. Megemlékezik a különféle ajánlatokról s javasolja az eladást dr. *Adorján Emil* és dr. *Kurländer Ede* részére, de csak az esetben, ha a Sas- és Zöldfa épületekért és telkekért megadják a 814.000 koronát, a redout adómentességéről lemondanak, a Sas 2 év alatt diszesen felépítik stb. Ha az ajánlattevők nem hajlandók, ezeket a feltételeket elfogadni, úgy más megoldási módokról kell gondoskodni.

Dr. *Friedlender Sámuel* szólalt fel először s igen ügyesen támadta a tanács javaslatát. Nem áll meg az az érv, hogy ha az eladást nem határozzák el, az ajánlattevők kiesnek az obligóból; hiszen ha a tanács javaslatát fogadják el, akkor is megszűnik *Adorján* és társának az obligója, mivel olyan ajánlat nincsen, amely a tanács javaslatának megfelelne. Így aztán csak a város volna obligóban, de az ajánlattevők nem.

Az ajánlatban azt sem mondják *Adorjánék*, hogy újra építik a Sas-t, a mostani épület lebontásával. Tehát olyan ajánlat, amit nem lehet elhalasztani nincs, s így az ügy nem is olyan sürgős. Ha elfogadja a tanács javaslatát a közgyűlés, az ajánlattevőktől függ, hogy belemennek-e abba. Aki tehát a tanács javaslatára szavaz, az bocsátja ki az ajánlattevőket az obligóból. Ha pedig a tanács javaslatába levő újabb feltételeket elfogadják, később is megkaphatják az ingatlanokat. A redout építését nem tartja tehernek, mert az okvetlen szükséges egy nagy forgalmu szálloda és vendéglőnél. A városnak tudni kell, hogy az ajánlattevők mit akarnak építeni s terveket kell bemutatni. Azért nem adtak be tervet, mert abból kiütnék, hogy mi lenne az épületben a meghagyott ócska rész. A kötelezettségek telkekönvi biztosítását nem tartja komolynak. Az ajánlattevők kölcsönből akarnak építeni, ilyet pedig II-od helyre nem kapnak. A sok kikötés tehát csak arra alkalmas, hogy kibocsássa őket az obligóból. A tanács javaslatát nem fogadják el.

Ezután

dr. Molnár Imre

emelkedett szólásra s a következő nagyszabásu beszédben fejtette ki nézetét az ingatlanok eladása ellen:

T. Törvényhatóság!

A tárgy rendkívüli fontossága készlet arra, hogy a Sas értékesítése tárgyában elfoglalt álláspontomat kifejtsem. Midőn elismerem azt, hogy a Sas eladását pártolók érvei komolyak, figyelemreméltók, azt hiszem szükséges, hogy az ellenkező álláspont indokai, melyek a nagyvárad i sajtóban alig voltak érintve, bővebben kifejtessenek, hogy a tek. törv. hatóság tagjai az ellentétes érvek kellő mérlegelése alapján adhassák le szavazatukat.

Kétségtelen az, hogy az eladás mellett levők helyzete kellemesebb és könnyebb. Ők egyszerűen irónnal kezükben a Sas jelenlegi jövedelmezősége alapján, kimutatják, hogy a Sas eladása esetére a város 8.9000 korona évi többjöveldelmezőségre fog szert tenni, sőt ami a lényegen ugyan nem változtat de hatás tekintetében rendkívül fontos, kimutatják, hogy a város egyszerre egy nagy 800 ezer korona birtokába jut, melyet sürgős szükségleteinek kielégítésére azonnal igénybe vehet. Én ilyen kecségető kilátással nem állhatok elő; mert én nem a jelen, hanem a távolabb jövő szempontjából is mérlegetem a Sas eladásának kérdését.

Már a pénzügyi bizottságban kifejtettem röviden, hogy én az ország és a város fejlődésére is alapítom a Sas értéke meghatározását.

Köz tudomásu uraim, hogy alkotmányos életünk negyven éve alatt az ország összes nagyvárosai ugy népesség számra, mind a városi telkek érték emelkedésére nézve más eredményeket értek el.

Fővárosunk népessége e nem egész 40 év alatt az 1871-iki 270 ezerről, 1905-ben 830 ezerre emelkedett tehát többre háromszorosánál. Hogy a fővárosi ingatlanok értéke mennyire emelkedett a fejlődés következtében, arra nem szükséges példákat felhoznom, mert köztudomásu, hogy tíz sőt huszszoros érték növekedés is fordult elő. Ez uraim nem az a félszázalékos értéknövekedés, melyet az eladást sürgető urak számításainknál alapél vettek, ez ezer százalékos meghaladó növekedés.

Nagyvárad városa is ez idő alatt megkészt. szerezte lakóainak számát s hogy itt is a fejlődés okozta értéknövekedés nem fél vagy egy százalékos, arra Nagyvárad életéből klasszikus példákkal szolgálhatok. A jelenlegi Bazár épület telkének nagyrészt vagy 30 év előtt Folinus ügyvéd 35 ezer forintért adta el s midőn a város ezeket kisajátította, százszázalékos kellett érte adni. A Sudrovich-ház a melynél az épület alig ért néhány száz forintot, s az egész telek alig volt több néhány négyszög ölnél, a város által ugy tudom 2000 ezer forintért lett megvéve. A Knapp-ház hosszu időn át 30-35 ezer forintra volt értékelve és a fejlődés nyomása alatt néhány év után 54000 forintért adatott el.

Azt monják, hogy ez a fejlődés a mult évben visszaesett. A Szabadság egyik mult heti száma vezércikkjében élére két szám lett nyomtatva 1566-1625. Ezek a számok Nagyvárad városának születési és halálozási számai 1905. évről. A Szabadság ezen megdöbbentő számok felett okoskodik s hogy érvelése a Sas eladása kérdésével kapcsolatos, azt a vezércikk végzavai bizonyítják. «Es mégis vannak naiv öreg urak, kik komoly bizottságban fejlődésről mernek beszélni.» Minket a városi főorvos adatai ellenkezőről győznek meg.

Hát. T. Törvényhatóság, ha a Szabadság vezércikkének teljesen igaza lenne, akkor is egy közegészségileg szerencsétlen év adatai a 40 éves fejlődést meg nem ingathatják. Dehát a dolog nem ugy áll, én tanulmányoztam a főorvos urnak az 1905. évről kiadott jelentését és abból az az igazság tűnik elő, hogy az 1566 születési szám igazán nagyváradi, de az 1625 halálozási számból 425 biharmegyei, mert ezek a közkörház halottai s így az 1566 születéssel 1200 halálozás áll szemben vagyis ebben a közegészségügyileg oly rossz esztendőben is Nagyvárad népessége csak a születések a halálozások feletti többlete folytán 360 emberrel növekedett.

Ha ehhez hozzáadjuk a beköltözés évenkénti nagy számát ugy állithatom, hogy Várad 1905 ben is meghalatta az 1 százalékos népnövekedést, melyet mindenütt még igen szép fejlődésnek tartanak. Igaz ugyan, hogy a megelőző évtizedek mesés csaknem Amerikai fejlődéshez mérve, midőn Budapest évi 5 százalékkal és közvetlenül utána Nagyvárad 3 százalékkal növelte népességét az 1905. évi egy százalék visszaesés, de hogy ez még mindig egészséges haladás és nem vissza fejlődés azt bizonyítanom nem szükséges. Ezek után a T. Törvényhatóság tény az, hogy a Sas szálló Nagyvárad egyik legértékesebb objektuma. Kétségtelen az, hogy a Szent László tér Nagyvárad fénypontja a város beczézet kedvence és hogy ennek kell maradnia a fejlődés bármely időszakában.

Igaz ugyan, hogy a Bémer-tér kialakulása és a Bazárszoros megnyitása folytán most Olasi fejlődése kissé rohamosabb, de ez csak mulólagos, hisz Olasi fejlődésének némileg hátrált szabnak a szőlőhegyek.

A Szt. László-tér a mi Grábenünk vagy Kohlmarkunk, a mi berlini «Unter den Lindenünk» a mi fővárosi Kossuth és Váci utcánk.

Erre a térre nézve a közgazdaság törvényeinek szintén érvényesülni kell. Ha a periferiák érték emelkedése lassabb talán számtani arányu lesz is, a Szt. László-tér emelkedésének fokozottabbnak kell lenni. A kereslet és kínálat törvényeit figyelembe véve itt a kínálat nem növekedhetik, a Szt. László tér egy négyzet méterrel sem lesz nagyobb, de a kereslet ma 50.000 emberből indul, de hová kell emelkedni

az értéknek, ha 80—100 ezer ember támasztja azt.

T. Törvényhatóság! A szocializmus összes követeléseinek legideálisabb, legmegnyugtatóbb megvalósulását abban látom, ha állam és a nagyobb közületek szaporítják azon közintézmények számát, melyek az illető lakások összes élettevékenységét támogatják: szellemi, erkölcsi, gazdasági nagy feladataik teljesítésében rendelkezésére állanak. Közintézmények, melyek a vagyonosabbak adózásaiból felállítva ingyen állanak rendelkezésére gazdagnak és szegénynek egyaránt, melyeknek felhasználásával a legszegényebb is a gazdasági fokozat legmagasabb polczáig eljuthat munka és takarékoság útján.

Ez az újabb idők legörvendetesebb ténye. A civilizált világ minden országában látjuk a száz és száz milliókat ilyen közkinccsekké átalakítva s azt hiszem Nagyvárad is minden szegénysége daczára nem fog elzárkozhatni ilyen követelések elől.

Ha már most Nagyváradnak talán közelebb jövőben mint az urak ezt gondolják ilyen szükséglete támad úgy a Szent László-tér összes ingatlanai privát kézben lévén, nemcsak a fejlődés okozta magasabb értékét — mert ez természetes — hanem azt is meg kell fizetni amit az ilyen ingatlanok a »privát« kézbe való megszerzése okoz s mely nagyvárad tapasztalatok szerint az érték két sőt háromszoros is.

Esetleg már a közelebbi nemzedék drágán fizetheti meg azt a néhány ezer koronányi többlet javadalmat, melyet az eladás eredményezhet.

T. Törvényhatóság! Még ez irányban van észrevételem; az eladást nem tartom időszzerűnek és az eladás alapját képező számításokat hízagosnak találom.

A Sas fogadó most egy teljesen elhagyott, diszqualifikált épület, melyet csak bizonyos »géne«-nel merünk kiejteni Hogy egy ilyen nagy értéket ilyen állapot jövedelmezősége alapján adunk el ezt nem tartom gazdaságosnak.

Egy szerencsés véletlen folytán (Bazárszoros kiszélesítésével) újabban százzámra alakultak a bolthelyiségek s az abban elhelyezkedő kereskedelem alig találja meg számításait a népesség jelen keretei mellett s így a boltbereknek hanyatlani kell és hol érvényesül a legerősebben mint az elhagyott Sas épületnél. A jelenlegi jövedelmezőség tehát nagyon gyatra érték megállapításra vezet.

Az eladás alapját képező számításokban lényeges hiányokat látok, de ezt a főmérnök ur másképp nem tehetette, mert ő csak a jelenlegi állapotokat vette számításba.

Először is figyelembe nem vétetett a kamatozási viszonyok lehető javulása. Ma 5—4 százalék alapján értékelünk, de vannak ám államok 3, 3 és fél százalék kamatozással. 20 év előtt kétszeresenél is nagyobb volt a kamatláb. A kerkapolyi miniszter által 1873-ban megkötött 150 millió kölcsön a legsúlyosabb feltételekkel bírt (50 év múlva visszafizetendő, a magyar államjövőkötése) és mégis 9—10 százalékos kölcsön volt s a magyar állam ma 4 százalék mellett érvényesíti hitelét. Hát ha 30 év alatt több mint 100 százalékkal szállott alá a kamatozás, úgy a most alapul felvett százalék a véghatárt képezi? Ha csak egy százalékkal kisebb is a kamatozás, már az elnyeli a kimutatott többlet jövedelmet. Egy másik eshetőség még közelebb fekvő.

A főmérnök ur a jövedelemből leütendő adóterheket helyesen 30 százalékra teszi. Az én hitem szerint ennél magasabb terhelés nem lehet, de az urak nem állíthatják, hogy kevesebb nem lesz. A nagy városok panaszai a házbéradó nagyságánál általánosak. Schol a világon Bécs kivételével nagyobb házbéradó nincs. Maguk a pénzügyminiszterek elismerik, hogy rettenetes súlyú adók. A néhány év előtt Nagyvárad polgármesteri congressus legfontosabb tárgyát ez képezte és személyesen fordulnak a miniszterhez ennek könnyítéséért. Én azt hiszem, ha közállapotaink rendeződnek, nem lehet ennek az országnak oly kormánya, mely a nagyvárosok fejlődésének fontosságát Magyarország szempontjából felismeri, hogy ezt az igazságtalan adóztatást fentartsa.

Ha tehát csak 5 százalékkal száll is alá a 20 százalékos házbéradó és a pótdókkal ez csaknem 10 százalékos teher. Ha csak 6,7 százalék teherkönyvedés fog is bekövetkezni úgy Nagyvárad ezt a vevőknek odaajándékozta, mert az eladásnál a magasabb terhekek lettek leszámítva.

Mindek alapján T. Törvényhatóság! én aki saját háztartásomban nem csak a jelen, hanem főképpen a jövő szempontjából is mérlegetem ezt a jó családapa gondosságát mint városatya a városra is alkalmazom s így a Sas épületének eladását főleg a mostani állapotok alapján meg nem szavazhatom.

Miért szükséges a halasztás.

Dr. Hoványi Géza elismeri, hogy eleintén ő is az eladás mellett volt, de meggyőződött, hogy van egy mód, amely mellett a Sas telkét a városnak meglehet menteni. Szakértők számításai látták, miként legjobban a bérleti rendszer, ha a bérlet lépíti, a mostani bérletet biztosítja s bizonyos idő múlva az egész ingatlan visszaszáll a városra. Indítványozza ezért, hogy az eladás felett most ne szavazzanak. Friedländer helyesen mutatta ki, hogy az ajánlat és a tanács javaslata felett különbség van az árra és sok másra is. Kötelesek-e a tanács javaslata szerint építeni az ajánlattevők, mikor ilyen ajánlatuk nincs. Nem kötelesek s így bármit határoznak ma, ez nem lehet végleges határozat s a város csak magát köthette le. Kéri, hogy egy hónapra vegyék le a kérdést a napirendről. Egy bérleti ajánlatot akar beadni, számszerű, kellő biztosítékkal, 30 nap alatt s a terveket is benyújtja. Bánatpénzt most nem tehet, de hiszi, hogy Nagyvárad város közönsége megérti, mi az értéke van a Sasnak s hogy a befektetés biztosítva lesz. De ha ezt az ajánlatot nem lehetne is megvalósítani, akkor is ott lesznek, ahol ma, ha kimondják az eladást. Az ajánlattevők most is kiesnek az olligóbból s így mindegy ha most, vagy egy hónap múlva nyilatkoznak s akkor kapják meg az ingatlanokat. Fontos a kérdés s így megérdemli, hogy azzal még egyszer foglalkozzanak s a tanács nyomassa ki, mert így egyszeri hallás után nem is tudják mérlegelni a számok tömkelegét. A kellő megfontolás, lehet, hogy többlet eredményez. Vegyék le most a kérdést a napirendről, tüzzék ki a márcziusi közgyűlésre, addig pedig nyomassák ki az iratokat és a tanács javaslatát. (Helyeslés.)

Dr. Dóri Ferenc az eladás mellett érvelt, de szavadt nem igen lehetett érteni, mert el volt rekedve s így csak a közvetlen mellette ülők hallhatták szavait. A Hoványi Géza által felvetett eszmét vagy 100000 korona kauczióval biztosítsák. A város károsodnék, ha az ingatlanokat nem adják el. Fejtegeti az eladás előnyeit.

Dr. Radó Ignác szintén a halasztás ellen beszélt. A Hoványi Géza által felvetett eszmét nem tartja elégnak arra, hogy most egy számszerű biztosítékkal bíró ajánlatot érte elbájoszunk. Ezután dr. Molnár beszédével foglalkozott. A Sas kijavítására nem hajlandó 100—150 ezer koronát áldozni. A városnak igen sok a közszüksége s erre kell a pénz. A tanács javaslatát fogadja el.

Dr. Stocker József azt fejtegeti, hogy az ügy nem annyira sürgős, hogy halasztást nem tűrne. 25 évvel ezelőtt nagyobb értékre volt becsülve a Sas, mint most. A Zöldfáért most megadnának 400.000 koronát. A Sasnál a telkek a fő, amelynek értéke nem csökken soha. Még egy millióért sem adná el az ingatlanokat, mert 25 év múlva ennél sokkal többet fognak érni. A megkötöttség is csak illuszió. A Hoványi Géza által felvetett eszmét nagyra becsüli s kellőleg melegezni sem tudja annak becsét. Adjanak alkalmat, hogy a konzorcium megalakulhasson. Mondják ki, hogy a Sas nem adják el, de ha mégis eladásra kerülne a sor, válaszszák külön a Sas és a Zöldfa eladását. Így nem lesz kára a városnak.

Dr. Berkovics Ferenc természetesen az eladás mellett beszélt s különösen dr. Molnár Imre érveit igyekezett cáfolni. Csak a jelent tekintti s nem számít a jövővel. A középülete-

ket decentralizálják. Ujváros hanyatlásával foglalkozik. A konzorcium fennállását lehetetlennek tartja. Az eladást fogadja el.

Dr. Halász Lajos vádként hozza fel, hogy minden Olasziban van s Ujvárosban pang a forgalom. A városi házikézelési rendszert elítéli. A Hoványi által felvetett eszme csak szappanbuborék. Azért kell a Sas eladni, hogy mielőbb ujjraépítsék, mert Ujváros tönkre megy.

Szokoly Tamás nagy hibának tartja, hogy a város részeket egymással szembeállítják. Ezt rossz néven veszi Halásztól (Tetszés.) Válaszalat nem szabad emelni, mert csak Nagyvárad van. Ujvárosban a kaszárnyák millióba kerültek. A színháznak a Bémer térre építése az egész városérdekében történt. (Zaj.) A Sas mai állapotában is jövedelmez évi 25.000 koronát. Erre a helyre a városnak feltétlenül szüksége van. A tanács az eladás által csak pénzhez akar jutni, hogy legyen mit elkölteni. Nem fogadja el a tanács javaslatát.

Dr. Hoványi Géza rámutat a színház és Bazár építésére; mikor az eszme felmerült azt is szappanbuboréknak mondták. Mikor Sztarill, Rimanóczy, Ländler a terveket a városhoz beterjesztették, akkor sem volt kauczió s mégis mi lett az eredmény. A város érdekében kifejtett önzetlen munkálkodása által azt hitte, megérdemli, hogy az általa felvetett eszmét figyelembe vegyék s egy hónapig elhalasszák a kérdést. Ebből a városra kár nem lesz. Csak ezeket jegyezi meg.

Hlatky Endre: A tanács javaslatának megfelelő ajánlat nem fekszik a városnál s így azt nem mondhatják, hogy az lejár. Csak úgy volna a határozat helyes, ha egy meglevő ajánlat felett döntenének. Aminő ajánlat felett döntenének. Aminő ajánlat van, azt úgy, olyan alakban senki sem akarja. 3 hónap alatt sürgették az ügyet. A vételár sem felel meg az ingatlanok értékének, mert csekély. A Sas különben semmi árért oda nem adja. (Taps.)

Helyesli Szokoly felszólalását; rossz szolgálatot tesz az a városnak, aki a városrészeket egymással szembeállítja. Sajátságos, hogy amikor a város Fő utcája emelkedik, megijedünk. Ez pedig természetes. Az újabb részek mellett a régi mindég később fejlődik. A földszietes házak helyett modern palotákat emelnek, a főbb helyeken levő nagyobb régi házakat nehezen bontja le a tulajdonosa. A Szent László-tér azért mindig igazi központja lesz Nagyváradnak. (Zaj.) Ha mégis eladná a város a Sas és Zöldfát, az ajánlattevőknek előbb nyilatkozni kellene, hogy a tanács által kikötött feltételeket elfogadják-e. Az eladás ellen van.

Eközben Rimler Károly polgármester bemutat egy nyilatkozatot, amely most érkezett hozzá s amelyben dr. Adorján Emil és dr. Kurländer Ede kijelentik, hogy a tanács összes feltételeit elfogadják; a két ingatlanért megadják a 814.000 koronát, az adómentességtől elállnak s a Sas teljesen ujonnan felépítik. (Öriási zaj Másoldalról éljenzés.)

Dr. Hoványi Gyula még ha azzal jött volna is a közgyűlésre, hogy az eladás mellett szavazz, ez a nyilatkozat most megingatta volna. 3 órától 6 óráig ily összeggel lehet az árat felemelni, ez is azt bizonyítja, hogy a két objectum értéke több ennél. Így is az eladás ellen van.

Balogh Döme nagy zajban beszél az eladás ellen s támadja a tanácsot, mert jó gazdálkodás mellett meg lehetne tartani az ingatlanokat.

Ezután nagy izgatottság között névszerinti szavazással döntöttek a kérdésben. Az eladás mellett igennel, az eladás ellen pedig nemmel szavaztak a következők:

¶ Igennel szavaztak: Dr. Dóri Ferenc, Dr. Kazay Kálmán, Kiss Dávid. Dr. Várady Zsigmond, Dr. Altmann Jakab, Dr. Berkovics Ferenc, Bertsey György, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Dr. Halász Lajos, Dr. Kecskeméti Lipót, Mihelly Adolf, Dr. Radó Ignác, Schwarcz Izidor, Schütz Albert, Sulyok István, Stern Hermann, Weisz Károly, Feldmann Izidor, Gábel Jakab, Heller Ede, Röhlich Lajos, Schwarcz Antal, Dr. Tóth Ferenc, Ullmann Sándor, Dr. Weisz Márton, Weisz Ernő, ifj. Berger Sámuel,

Farkas Izidor, Dr Grosz Menyhért, Dr Gyémánt Jenő, Ince Lipót, Kohn Dávid, Dr Moskovits József, Dr Moskovits Miklós, Moskovits Mór, Müller Salamon, Plesz Aron, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Dr Sonnenfeld Zsigmond, Ternyei Antal, Weinberger Jakab, Weisz Gábor, Bordé Ferencz, Dr Istvánffy István, Juricskay Barna, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Szántó Lajos, Kőszeghy József, Ragány János, Sücs Géza, Markovits Sámuel, Lakos Lajos.

Nemmel szavaztak: dr Bozóky Alajos, Frankó Endre, Frölich János, Hlatky Endre, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, dr Károly Irén, dr Konrád Márk, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, Nozák Rezső, dr PácZ Sándor, Stark Góula, dr Stocker József, Szokoly Tamás, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Cser János, Déry János, Széles Lajos, dr Vucskics Gyula, dr Friedländer Samu, Löwenstein Zsigmond, Friedmann Benő, Guttman József, Huzella Gyula, Köblös Ferencz, Kugler Albert, Mihelty Pál, Oláh Ferencz, Papp György, Pekanovics Imre, Rendes Szidor, dr Schweiger Ede, dr Cseresznyés Béla, Sztarill János, dr Baróthy Akos.

A szavazás eredménye a következő: leadott összesen 96 szavazat s ebből igennel szavazott 59, nemmel 37 bizottsági tag s így 22 szótöbbséggel a Sas és Zöldfa eladását határozták el.

Még néhány apróbb interpellációt intéztek el s a közgyűlés első napja véget ért. Ma, pénteken délután folytatják a hátramaradt ügyek tárgyalását.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad liczum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Junius 27. Szent László ünnepély.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket **hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hir.** Biharvármegye alispánja, dr Molnár Ferencz öt heti szabadságának eltöltésére családjával együtt Budapestre utazott.

* **Három új egyetemi tanár.** A budapesti egyetem hittudományi karánál dr Prohászka Ottokárnak püspöki, dr Karácsonyi Jánosnak kanonoki kinevezésével és dr Klínger Istvánnak nyugdíjaztatásával megüresedett tanzségeit most töltötte be a király. Az ágazatos hittan tanárává dr Dudek Jánost, a lelkipásztorkodástan tanárává dr Mihályfi Ákost s végül az egyháztörténelem tanárává dr Hauny Ferenczet nevezte ki öfelsége. Mind a három évtizedek óta érdemes munkása az irodalomnak Dudek apológiájával tünt fel s első nagyobb munkájához méltán sorakoztak magyar történetkritikai munkái és mindig tartalmas értekezései a különféle tudományos folyóiratokban, dr Mihályfi Ákos csaknem egy évtized óta szerkeszti igen előkelő színvonalon a Kath. Szemlélt, tevékeny működést fejt ki a kath. egyetemi életben, a nagygyűlés kedvelt szónoka

dr Hauny Ferencz egyházi és részben egyháztörténeti művei egész könyvtárt tesznek ki, emmellett a kath. napi sajtónak is számottevő munkása volt. Mind a háromnak a kinevezése határozot nyereség az egyetemre és a kath. irodalomra.

* **Kedvezmény a nagyobb villamos-áram fogyasztóknak.** A hozzá intézett hivatalos felszólításra a számvevői hivatal tegnap jelentette a tanácsnak, hogy első sorban a villamos mű prosperálása érdekében kívánatosnak tartja, hogy a nagyobb fogyasztók részére az áram árának meghatározásánál kedvezmény nyujtassék s hozzájárul a villamos felügyelőbizottságnak nagyobb fogyasztókkal szemben a fokozatosan mérsékelt árszabás iránt tett javaslatához, azonban minthogy erre nézve azt az eljárást tekinti czélszerűbbnek és igazságosabbnak, amely például Temesvárot gyakorlatilag is érvényben van, hogy t. i. az árleengedés a fogyasztás mértékéhez képest fokozatosan emelkedő százalékokban szabályrendeletileg határozassék meg, olyképen, hogy a meghatározott százalék szerinti engedmény a tényleges fogyasztás arányában az utolsó havi számlában legyen szám szerint is meghatározva. A számvevői hivatal kéri a tanácsot, mondja ki világosan a villamos felügyelőbizottsági javaslat értelmében kiadandó véghatározat szövegében, hogy a meghatározott engedmény hatálya csak további intézkedésig t. i. n már is revízió alá vett szabályrendelet módosításáig terjed.

* **Vizvezetési közkutak kérnek.** Meltánylást és közegészségügyi érdekből is föltétlen teljesítést kívánó kérelmet intéztek Váradi Velence városrész parti háztulajdonosai a polgármesterhez. Kérnek s kívánatosnak tartják, hogy annál is inkább, mivel a villamos vasut üzembe hozatalával a Kolozsvári utcai országot át lesz helyezve a velencei part utvonálára, a Kertész-utca velencei partra nyílló sarkon egy vizvezetési közkutak állítson fel a város. A kérvényben felemlítik, hogy ők fizetnek vizvezetési díjat s a vizvezetésekre mégis nehezen jutnak. A közkutak elhelyezésével megtörtént az a helytelen beosztási intézkedés, hogy például az említett városrészen a Krisztina síkator végén létesítettek közkutak, holott körülötte alig van egy pár ház, míg a parton tekintélyes számú lakosságnak nem juttatott a város közkutak. Az érdekelt lakosság jogos kérelmét bizonyára a város hamarosan teljesíteni fogja.

* **A városi szőlőtelep számadásai.** Dr Molnár Imre a telepkezelő bizottság elnöke tegnap betértesztette a tanácshoz a városi szőlőtelep mult 1905. évi számadását. Bevételeül 7432 kor. 40 fillér van feltüntetve, amire azonban megjegyzi, a számadás betértesztője, hogy ez összegnek nagy része csak a termelt értékekben fog altatik. Kiadás volt az előirányzott 8660 koronából 6821 korona 97 fillér. Az elért eredmény bizony nem kielégítő, de ennek okát a mul. évi nagy szárazságon találjuk. A telepkezelő bizottság egyben kéri a felhatalmazást arra nézve, hogy a számadások bevételei fejezetében kimutatott termelt értékeket az ott kitüntetett egység áron eladhassa.

* **Új várnagy.** Az ügyészségnél változás történt. Már régebb idő óta híresztelték, hogy Baranyi ügyészségi várnagy nyugalomba vonul, most végre a híresztelések valóknak bizonyultak, amennyiben Baranyi hosszas és lelkiismeretes szolgálat után felsődernai birtokára vonult vissza. Az új várnagy Halmágyi Zsolt ki a pesti ügyészségtől lett áthelyezve már el is foglalta hivatalát és e hó 4-ike óta vezeti is a várnagyi teendőket.

* **Körözik a véd és hadköteleseket.** A békés-csabai sorozójárás vezetősége közli Biharvármegye alispánjával, a járáshoz tartozó véd és hadkötelesek névsorát. A névsor szerint a törvénytelenül távol maradt hadkötelesek száma 19 és a védköteleseké 38. A névsor azon megjegyzéssel lett áttéve az alispánhoz, hogy a felsoroltak köröztesztését és elfogatását rendelje és őket ennek megtörténtéről értesítse az alispánt.

* **Titokzatos rendelet.** Tegnap több helyről nyert információk szerint a kormánytól rendelt érkezett a kényszersorozás elrendelésére. A rendelet állítólag azon eljárást is hozza, melyet követni kell a hatóságoknak.

* **Székely Irén férjhez ment.** Székely Irén, a Népszínház primadonnája, a váradi közönség legkedveltebb művésznője kedden férjhez ment. A művésznő férjhezmenetelével veszteség érte a magyar színpadot, s volt a magyar operetténekesnők egyik legkiválóbb művésznője, akinek mint Budapesten is feltűnt hangja is volt. Ugy látszik, megelégette az ünnepeket számtalan sorozatát és nyugalom után vágyott. *Ossoinack* András, a fiúmei volt polgármester fia vette feleségül a művésznőt. A fiatal pár az esküvő után nászutra ment, még pedig a saját jachtján.

* **A honvédhuszáraktanya házilövöldéje.** A honvédhuszáraktanya parancsnoksága megkereste a várost, hogy a laktanya részére építtessen egy házilövöldét és bocsásson át részére földterületet gyakorlatozás czéljaira, melyekért ő bért fizetne. A tanács kiadta az ügyet véleményezés végett a számvevői hivatalnak. A számvevői hivatal tegnap terjesztette be véleményét. A parancsnokság kérését teljesíthetőnek mondja a főszámvevő, ha a kincstár az elfoglalt földterület mai haszonbérét és a város által építendő házilövölde használatáért a 2459.60 koronában előirányzott építési költségnek 6 százalékát mint bérmegettérítést biztosítja. Az építkezés költségére fedezetül a számvevői hivatal a törzsvagyon alap készpénzkészletét jelölte ki.

* **Az „Első Magyar” új nagyváradi titkára.** Amint értesítenek bennünket az „Első magyar általános biztosító társaság” nagyváradi főügynökségének vezetőjévé az intézet kötelekéből már előbb megvált *Mesko* Boldizsár helyébe *Emödi* Ödön, az intézet központi tisztviselője neveztetett ki, aki a mai napon már el is foglalta hivatalát. — *Emödi* Ödön évekkkel ezelőtt Nagyváradon hosszabb ideig tartózkodott s az itteni viszonyokkal teljesen ismerős. A társulat itteni főügynöksége *Emödi*ben kiváló fiatal munkaerőt nyert.

* **Más Szüts Istvánné halt meg.** Tegnap özv. *Szüts* Istvánné gyászshírét vettük s az első pillanában arra az özv. *Szüts* Istvánnára gondoltunk, akit ismertünk, a volt városi levéltárnok özvegyére s ilyen megjegyzéssel adtuk is le a gyászjelentést. Pedig ez a gyászjelentés a benne felsorolt családtagokkal maga is elárulja, hogy más özv. *Szüts* Istvánné halt meg Örvendünk rajta, hogy a lap tévedt el, nem a halál. A mi kedves emlékü *Pista* bácsinknak az özvegye bánatban ugyan, de jó egészségben él, tartsa is a jó Isten minél tovább.

* **Halálozás.** Magyar Béla helybeli zenész és nejét súlyos csapás érte, Erzsike kisleányuk 11 hónapos korában elhunyt. Temetése tegnap délután ment végbe a róm. kath. egyház szertartása szerint Kisfürdő-u. 1. szám alatti lakásukról.

* **A vadorzók ellen.** A Székelyhídi járás főszolgabirája javaslatot terjesztett elő az alispánhoz a fegyvertartók számainak csökkentésére. A javaslatban panaszkodik a főszolgabíró, hogy a fegyvertartók száma túlnyomóan elszaporodott. A fegyvertartók nagyobbára vadorzók is, miáltal a vadak száma tetemesen csökkent e téren viszonyaink határozottan romlottak. Indítványt tesz a szolgabíró, hogy a szabályrendelettel eltekintve a vadorzók ellen a legszigorubb megtorlás alkalmazassék.

* **Apró hírek** — *Elütött szekér.* Délelőtt 11 óratájt a Berger szeszgyár előtt a Sánicz-

utczában egy hamuzsirhoz szükséges hamut fuvarozó szekeret elűtött a közuti vasut mozdonya. A szekéren ülő 2 embernek semmi baja sem történt, a 2 ló közül az egyik könnyűsérülést szenvedett. — *Tolvaj szolgál.* Fodor Simon Incze Lajos hetese, az ugyanitt szolgáló Varga Eszter szobaleány 2 aranygyűrűjét elémelte. A felgyűrűzött ujjú tolvajt tegnap elfogta a rendőrség és zár alá helyezte.

* **A pénzhamisító banda leleplezésének újabb részlete.** A pénzhamisító szövetkezet ártalmatlanná tételére folyamatba tett nyomozás újabb eredménye a következő: az élesdi csendőrség a nagyváradai csendőrség megkeresésére az éjszaka elfogta a pénzhamisító bandának egy ott tartózkodó tagját, aki nem más, mint Balogh András főbíró. A jeles főbíró tegnap hozták be Nagyváradra a rendőrségre s itt zár alá került. Ugyancsak az éjszaka Bott György ellenőrünk a gyiresi őrsparancsnokkal együtt Mezőtelkesd mellett, az elfogott Osváték házatáján újabb házkutatást tartott és ez alkalommal a sövénykerítés mellett meglelték a földbeásott negyedik pénzhamisító gép famintáját és 30 drb. hamis 5 koronást. A nyomozat még mindig folyik, mert még tovább is vezetnek szálai.

Találtak egy könnyebb stílusban összeeszkábált rövid fekete kabátot és egy karikán 7 drb. Wertheim kulcsot. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott ideny folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szövedéimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kívánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászatú termemben a legdivatosabb tazonokban és remek kivitelben* nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x **A gyermek számárhuruts.** Ne készen tehát megkérdezni az orvostól, hogy mit tart a »Sirolin-Roche« nevű szerről. Számtalan orvosi vizsgálat eredményeként megállapított, hogy számárhurut gyógyításánál semmiféle más szer nem állja ki a versenyt a »Sirolin-Roche«-al. A köhögést szünteti és gyorsan egészben elmúlik. A gyógyszerárakban kapható »Sirolin-Roche« teljesen ártalmatlan, nem izgat és a gyermekek kellemes jó íze miatt szívesen veszik. 1241.

SZINHÁZ.

Heti műsor

Péntek: Bohémszerelem. B.
Szombat: Bohémszerelem. C.
Vasárnap: Kondorosí szép csaplárné.

Bohémszerelem.

A grisetto szentimentalizmus immár a harmadik állomásra ért körútjában. A regényből lett dráma, a drámából operett. Az utolsó átalakulásnál nem sokkal több marad benne, mint a nevek, de ez nem vált kárára. Ez a harmadik alak a legjobb, a mi még nem jelenti természetesen azt, hogy a Bohémszerelem klasszikus operett. Az évi termésben éppen *el-megy*, tisztes sikerrel. Meséje vékonyság. Zeneje a zajosabb hatásokra számít s így csak az énekkar számára küldött részletek kidolgozásán látszik a gond. Nem rossz zene, ha nem is emelkedik felül a rendes tuczattermelésen. Szóval olyan, hogy egyszer meg lehet hallgatni, ha ráér az ember.

Az egész darabban a második felvonásra van helyezve a fősúly. Ebben van a legtöbb zene s néhány ügyes karikatura. Az I. felvonás sovány, a III. nem kevésbé.

Arra volt jó a Bohémszerelem, hogy végre telt házat vonzzon. Természetes, hogy ez a telt ház aztán elismeréssel is adózott a jobb szereplőknek. *Tihanyi* női jelmezben megkaczagatta az egész házat; ilyen derűtséget egy néma jelenetben csak *Vankné* keltett ideálisan csunya maszkjával. *Aradi* Aranka kedvesen játszott s igen csinosan énekelt; csinosan és ami a fő, pontosan. Ez utóbbit nem mondhatjuk el *Bárdos* Irma énekéről *Palásthy* és *Székely* éneke, Hajnal és Krasznay komikus alakítása mind arra vallottak, hogy nem hiába szól bohémekről a darab, de kedvvel is játszik a bohémek. Ha a darab gyenge, legyen erős az előadás. A lelkes jókedv átragadt az énekarra is, hogy a zenekart hidegen hagyta, hát az nem is csoda, mert bizony kevés darab dicsekedhetik olyan gyengén sikerült hangszereléssel, mint éppen a Bohémszerelem. —r.

Igazságszolgáltatás.

Fölmentett vörös.

Csizmadia Sándor tegnap állott törvényt a »Menjünk előre« című versért, a mely miatt a Népszavát, mint annak idején megirtuk, elkobozták. Izgatóssal, lázítással, büntett földicsésével vádolva hozták tegnap az esküdtszék elé Váczirol, ahol most izgatás miatt ül két hónapot. A esküdtszék fölmentő verdiktet hozott s a hirhedt paraszt agitátort viszevített Vácra, ahol most tovább pihen babérain.

TÁVIRATOK.

A német császár részvétvtávirata.

Budapest, február 8. (Saját tud. táv.) Bécsből táviratozzák: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung megczáfolta azt a hírt, hogy Vilmos császár a dán király halála alkalmával a hannoveri királynénak részvétvtáviratot küldött. Ezzel szemben a gmundeni velt körök fenntartják a hírt. A részvétvtáviratnak persze nincsen politikai jelentősége s a császárt csupán az emberiség készítette arra, hogy az agg királynénak részvétét kifejezze.

Bérekocsissztrájk.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik: A várost bérekocsissztrájk fenyegeti, mert a rendőrség megtiltotta a kocsisoknak, hogy a podzdani téren bérekocsi állomást tartsanak; ők a miniszterhez fordultak orvoslásért, ki nem teljesítette kéréseiket. A bérekocsisok elhatározták, hogy ha panaszukat február 26-ig nem orvosolják, megkezdik a sztrájkot, mely azért lesz nagyon kellemetlen, mert 24-én lesz a császár menyegzője, mikor is nagy ünnepségeket rendeznek.

A beteg angol király.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.) Koppenhágából jelentik: A hivatalos czáfolatok ellenére is úgy az orvosok, mint a kir. család tagjai aggasztónak tartják Edwárd állapotát. Sőt tegnap a király halálának híre is elterjedt a városban.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 febr. 8-án

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.50
Magyar koronajárdék 4—0%	— — —	96.15
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	86.75
Magyar földtehermentsítési kötvény 4%	— — —	96.75
Horváth-szlavon földtehermentsítési kötvény	— — —	96.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	— — —	217.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	161.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.75
Osztrák korona járadék	— — —	118.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	160.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.25
Magyar hitelbank részvény	— — —	790.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	673.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	669.—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	190.09
Német birodalmi márka	— — —	117.30
London vista	— — —	240.47
Páris vista	— — —	95.62
20 márkás arany	— — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás

a Nagyvárad Takarékpénztár Részvénytársaság
59-ik rendes közgyűlésére,
mely 1906 évi február hó 25-én
délelőtt 10 órakor saját üzlethelyi-
ségében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1905 üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1905 évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyeremény felosztása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyére 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra; az elhalálozás folytán megüresedett napibiztosi tisztség betöltése — 2 évi időtartamra.
4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető térítvénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben folyó évi február hó 19-től kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1906 február hó 8-án.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hazatalára 20 oly részvényesnek kell jelenlenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad-részt képviselik.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Artszi a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 34 watt fogyasztással gyártványként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, hódolós (matt), szines fényképsz-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyányként 16 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

→ **villamosvilágítási** ←

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezeletét, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmeny. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1906. évi márczius hó 1. napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében a város részére szükséges kőműves, ács, asztalos, lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádogos, cserepező, kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatba adása céljából nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő a kőműves és ács munkálatokra vonatkozólag 1906. évi december hó 31-ik napjáig terjedő 1 év, a többi munkálatokra pedig 1908. évi december hó 31-ig terjedő 3 év.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlatok beadása után lehet tenni s ajánlattevők tartoznak a kőműves munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2200, az üveges munkálatokra 100, a cserepező munkálatokra 200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 460, a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra 200, a kerékgyártó munkálatokra 200, a bádogos munkálatokra 200 és a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt alulírott árverelő kül-

dötségi elnök kezeihez letenni, illetve azt a beadandó s egy koronás bélyeggel ellátandó zárt ajánlataikhoz csatolni.

A fent jelzett összes munkálatokra vonatkozó általános és külön feltételek, valamint az egyes árjegyzékek alulírott hivatalos helyiségben és a városi mérnöki hivatalnál megtekinthetők

Zárt ajánlatok 1906. évi márczius hó 1-ső napjának d. e. 10 órájáig nyújtandók be alulírott kezéhez, s ajánlattevők a zárt ajánlatokban világosan kitenni kötelesek, hogy az árlejtési általános és külön feltételeket továbbá az egységi árakat ismerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják, szóbeli ajánlattevők ezen körülménynek elismerésül az árlejtés megkezdése előtt az általános és külön feltételeket s egységi árakat aláírni kötelesek.

A tett ajánlatok az ajánlattevőket azonnal ellenben Nagyvárad város közönségét csakis az árverés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedése után kötelezik.

Kelt Nagyváradon, 1906. február hó 3-án.

Komlóssy József,

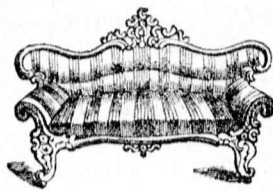
jog és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Hirdetés.

A **NAGYVÁRADI HITELBANK** részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapirokra, ékszerre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Telefon 417.

Az „Első nagyváradai

Telefon 417.

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

üzég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag kézimunkával* készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-czipőket, vizmentes oszímákat eredeti gyári árban árusít és minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

Kitűnő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb façon!

